

Alexandru Șuțu, izbucni imediat după moartea acestuia, la 20 Ianuarie 1821, revoluția, mai întâi, în Valachia și Moldova, și se 'ntinse foarte curând în Grecia și în insulele mării Egee. În capul mișcării era boerul Tudor *Wladimirsko*, fost ofițer rus, bărbat plin de curaj, dar în acelaș timp un aventurier lipsit de orice program și care-și făcuse prin negoțul cu cereale oarecare avere și mulți partizani printre țărani. Prilej la răscoală îi dădu, pierderea unei sumi de 70.000 de piaștri; intenția sa era să pue capăt stăpânirii boerilor și hăpodarilor, căci împilarea turcească nu se simțea în Valachia în mod direct. În acest timp, Poarta numise un nou hăpodar, pe *Kalimachi*, care ar fi izbutit poate pe loc să ajungă la o înțelegere cu *Wladimirsko*, dacă generalul rus *Alexandru Ypsilantis*, urmașul hăpodarului valach din 1806, nu s'ar fi pus la Iași în capul unei cete de greci.

Lupta din nou aprinsă se 'ncheiă pentru Valachia cu îngeunuchierea desăvârșită, iar Sultanul numi ca hăpodar, la 16 Iulie 1822, în loc de un grec, pe un băștinaș, Grigore Ghica; acesta însă, înconjurat fiind de o gardă turcească, avea mai puțin cuvânt ca ori-când. După ani

de zile de maltratări din partea trupelor turcești, acestea evacuară țara, și Prințul Ghica începu să guverneze; dar poziția sa era nesigură, până când, la 1828, Rusia declarând război Turciei, din cauza călcării tratatului de la Ackerman, ocupă ambele Principate și institui la București o ocărnuire specială. Prin pacea dela Adrianopole, la 14 Septembrie 1829, Principatele recăzură sub supremația Porții, căpătară însă o Constituție și administrație proprie. Hăpodarii își păstrează locul pe viață; totuși, pentru crime, pot fi destituiți. Toate insulele malului stâng al Dunării aparțin Principatelor, Poarta nu mai are voe să se întărească în nici un punct pe malul stâng, și nici unui Turc nu i e îngăduit să locuiască în Valachia, slobozi sunt numai negustorii. Principatele sunt scutite de contribuțiile de orice soi; totuși continuă a plăti tributul hotărât la 1802.

La fiecare numire a unui nou hăpodar, se varsă către Poartă o sumă egală cu tributul anual. Locuitorii Principatelor au voe să facă negoț pe teritoriul turcesc, fără a fi împovărați de dări, și altele; de asemenea, hăpodarii au dreptul de a trage cordoane sanitare. Hăpodarul Grigore Ghica muri în Bu-

curești, la 4/16 Noembrie 1834.

(Comp. Wilkinson: Historisch-geographisch-politisches Gemälde der Moldau und Walachei" tradus în limba franceză de Larequette, ed. II, Paris 1824). — Valachii posedă dela 1580, o literatură, a cărei limbă slujește, în Moldova ca și în Valachia, drept limbă de cancelarie și de judecată. Apar două jurnale în limba valachă: „Curierul de ambe-sexe“, valach, la București și „Albina“ din Iași. Alfabetul Vlăchilor daci și moldoveni este acela inventat pe la 870, de către Cyril și Metodiu pentru-credincioșii lor slavi din Paunonia. Vlăchii macedo-tesalieni nu și scriu încă limba vorbită. După dispoziția episcopului de Făgăraș, Ioh. Bopp, s'a alcătuit un „Dicționarul românesc, latinesc și unguresc“, Cluj, 1822, și un „Leccion românescu-latinescu-ungurescu-nemțescu, seu lexicon valachico-latino-hungarico-germanicum“ (Ofen. 1825). O cronică amănunțită a Vlăchilor (Romanilor) de la nașterea lui Christos, și a nașiilor învecinate, în limba vlachă, a prelu-crat-o după isvoare, G. Șincai din Șinca (4 vol.); însă până în ultimul timp ea era deabia în manuscris și se vindea în copii.

(Tradus de Mărcan.)

Tănărul pescar

Traducere din Conte A. de Platen

*A nopței mult dorită stea
Se oglindește 'n val,
Și luntrea 'n port ce s'odihnea,
Pescaru-a tras la mal:*

*„A zilei muncă am isprăvit,
„Dar cum, sufletul meu,
„Cum, făr' de tine un dor cumplit
„Purta-voiu, noaptea, eu?!*

*„Pe mal o salcie a crescut
„Și-o piatră stă sub ea,
„Sub piatra rece, în rece lut,
„Stă moartă, draga mea!...“*

MIHAIL DE BONACCHI

D-I Irimescu-Cândești

Deputat liberal de Dâmbovița, ziarist de talent, fost pe vremuri colaborator la «Viitorul». Orator de-seamă, inciziv, dar urban. Cu tot materialismul acut al vremii și al afacerilor grăbite, a rămas în liberalismul romantic și ideolog.

